

Základní odborná škola rolnická Stříbro

1949 - 1952

Inventář

Číslo EL NAD: 510
Evidenční číslo pomůcky: 160

Obsah

Úvod.....	3
I. Vývoj původce archivního souboru.....	3
II. Vývoj a dějiny archivního souboru.....	5
III. Archivní charakteristika archivního souboru.....	5
IV. Stručný rozbor obsahu archivního souboru.....	5
V. Záznam o uspořádání archivního souboru.....	5
Příloha č. 1 – Seznam použitých pramenů a literatury.....	6
Příloha č. 2 – Seznam použitých zkratk.....	7
Inventární seznam.....	8

Úvod

I. Vývoj původce archivního souboru

Lidové školy zemědělské (dále LŠZ) vznikly na základě § 7 zákona č. 75/1920 Sb., kterým se zatímně upravovala organizace lidových škol zemědělských. Za první republiky představovaly nejrozšířenější typ odborných škol. Účelem lidových škol bylo prohloubení vzdělání venkovské mládeže a příprava na praktickou činnost v zemědělství. Lidové školy zemědělské byly školami s povinnou dvouletou školní docházkou s odchylkami, které plynuly z docházky do jednorocního učebního kursu při měšťanských školách. O zřízení a také o zrušení lidových škol rozhodovalo Ministerstvo zemědělství (dále jen MZe). Zřízení III. ročníku lidové školy zemědělské bylo možné jen na základě souhlasu Ministerstva školství a osvěty (dále jen MŠO) - viz § 1 zákona č. 75/1920 Sb.

Na základě vládního nařízení č. 208/1942 Sb. o nové organizaci některých ústředních úřadů přešla správa zemědělského školství, s výjimkou lesnických škol, školních statků a zemědělského poradnictví, do kompetence Ministerstva školství a zde také zůstalo i po roce 1945.

Po osvobození od nacistické okupace bylo s okamžitou platností zrušeno vyučování německého jazyka a nauka o Říši, a byla postupně zavedena čeština, občanská a politická výchova a ruština. Čeština byla na lidových školách zemědělských zavedena až od školního roku 1946/1947. Do učebních plánů se opět začaly vracet také odborné předměty zrušené za okupace související s mechanizací zemědělství a zaváděním družstevnictví v novém pojetí (zemědělská technika, strojnictví, meliorace...).

K obnovení činnosti lidových škol zemědělských došlo výnosem MŠO z 18. srpna 1945 č. A-74.928-IV: Prozatímní úprava organizace lidových škol zemědělských (č. 66/1945 Věstníku MŠO). V letech 1945 – 1948 došlo k obnovení vyučování téměř na všech učebních zařízeních zemědělského a lesnického školství a k postupné konsolidaci sítě těchto škol.

Na lidové školy zemědělské dozíraly inspektoráty lidových škol, jejichž síť byla stanovena výnosem MŠO ze dne 21. června 1945, č. A-44.848-IV: Stanovení sídel inspektorátů lidových škol zemědělských (č. 30/1945 Věstníku MŠO). Jejich úkoly podrobně stanovil výnos MŠO z 15. ledna 1946 č. A-50 700-VII: Inspekce na lidových školách zemědělských a učňovských školách zahradnických (č. 85/1946 Věstníku MŠO).

Dne 21. dubna 1948 byl vyhlášen zákon č. 95/1948 Sb. o základní úpravě jednotného školství (školský zákon). Pro oblast zemědělského školství znamenal tento zákon o jednotné škole zestátnění zemědělských škol. Zestátněním škol byl vytvořen předpoklad pro cílevědomé budování a řízení sítě zemědělských učebních zařízení.

Podle výnosu MŠ ze dne 19. června 1948, č. A-92.243-IVa: Změna názvu povinných škol zemědělského a hospodářského směru (č. 95/1948 Věstníku MŠ), byly ve smyslu ustanovení zákona č. 95/1948 Sb., § 33, odst. 1 a § 34, věta první, lidové školy zemědělské přejmenovány na základní odborné školy rolnické (dále jen ZOŠR).

Konkrétní výčet škol pak obsahoval výnos MŠ ze dne 10. srpna 1948, č. A-168 384-IVa: Přeměna lidových škol zemědělských na základní odborné školy zemědělského a hospodářského směru (Věstník MŠ č. 122/1948).

Na území dnešního okresu Tachov poskytovaly ZOŠR dle zmiňovaného výnosu k r.

1948 vzdělání zemědělské mládeže v Bezdruzicích, Boru, Cebivi, Černošíně, Plané, Starém Sedlišti, Stříbře a Tachově. Z činnosti zemědělských školských původců vyvíjejících činnost v Cebivi, Černošíně, Starém Sedlišti a Tachově je archivní materiál doposud neznámý. K ZOŠR posléze přibyla škola v Zálezlech, která má doloženo fungování v l. 1952 – 1956. Otazník zůstává nad školou v Lestkově. Tamní LŠZ doložená k letům 1946 – 1948 byla s největší pravděpodobností uzavřena a k jejímu přejmenování na ZOŠR tudíž nedošlo.

ZOŠR měla tři ročníky a vyučovacemi předměty byly – občanská nauka, literární besedy, dějepis a hospodářský zeměpis, odborné nauky zemědělské (hospodyňské), družstevnictví, základy zemědělské ekonomiky – písemnosti.

Školní rok trval 10 měsíců. Vyučování v odborných předmětech bylo doplněno v letním období praktickými cvičeními a pracemi. Chlapci a dívky se zpravidla učili společně. Pokud bylo ve třídě alespoň 5 dívek nebo chlapců, bylo zavedeno skupinové vyučování, ve kterém se chlapci vyučovali zemědělské technice a ruštině, dívky hospodyňské nauce a péči o dítě. Vyučování v odděleních nebylo dovoleno. Na školách s malým počtem žáků se vyučovalo střídavě v prvním a v druhém ročníku.

Na základě vládního nařízení č. 137/1950 Sb. o přenesení působnosti ve věcech některých zemědělských škol na ministerstvo zemědělství, došlo k přechodu ZOŠR do kompetence MZe. Toto nařízení nabylo účinnosti dnem 1. září 1950 a agenda zemědělského školství, kromě učebních zařízení, která tvořila ve smyslu zákona č. 96/1950 Sb. o pracujícím dorostu součást středisek pracujícího dorostu, byla zařazena do skupiny zemědělského školství v I. odboru MZe. Toto nařízení pak bylo s platností od 1. ledna 1953 nahrazeno vládním nařízením č. 108/1952 Sb., které však nic neměnilo na příslušnosti zemědělského školství pod MZe.

Základní odborné školy byly zrušeny a nahrazeny učňovskými školami, které v zemědělství dostaly název učňovské školy zemědělské, na základě realizace vládního nařízení č. 19/1954 Sb. o nábore a přípravě mládeže pro povolání mimo učiliště státních pracovních záloh. Ustanovení uvedeného nařízení dále rozváděla vyhláška Ústřední rady odborů č. 124/1954 Ú. 1. o úpravě právních poměrů učňů a o přípravě mládeže pro povolání v pracovním poměru v závodech.

Z činnosti ZOŠR ve Stříbře jsou dochovány pouze třídní katalogy a dílčí inventáře z let 1949 – 1952, nelze proto přesně určit zahájení vyučování na této škole. Není vyloučeno, že existence školy, resp. výuka byla zahájena již v roce 1948 po uvedení výše zmíněného vládního nařízení v platnost. Stejně tak nelze přesně stanovit konec činnosti tohoto školského původce. Jedinou dochovanou zprávou je zmínka, že dne 14. srpna 1952 byla ZOŠR ve Stříbře zrušena a přestěhována do zámku v Trpístech.

Není dochována školní kronika a o škole není zmínka ani v kronice obecní, resp. v kronikách ostatních souběžně fungujících stříbrských škol.

Ředitelé školy:

1949 – 1950 podpis v třídních katalogích nečitelný

1950 – 1952 V. Baloun

II. Vývoj a dějiny archivního souboru

Dochované písemnosti ZOŠR Stříbro byly delimitovány z OA Domažlice se sídlem v Horšovském Týně (nalezeny ve fondu SZTŠ Horšovský Týn). Okresní archiv Tachov se sídlem ve Stříbře je převzal 5. dubna 1978 (číslo přírůstku 231).

III. Archivní charakteristika archivního souboru

V archivním souboru Základní odborná škola rolnická Stříbro jsou uloženy katalogy + třídní knihy (1949 – 1952) a dílčí inventář ([1949] – [1952]).

Katalogy byly chronologicky srovnány a zapsány do inventárního seznamu.

Při inventarizaci nebyly navrženy žádné písemnosti k vnitřní skartaci.

Dochované dokumenty jsou kategorie II.

Jazykem archivního souboru je čeština.

Fyzický stav archivního souboru je dobrý.

Písemnosti jsou uloženy v jednom kartonu.

IV. Stručný rozbor obsahu archivního souboru

Archivní soubor Základní odborná škola rolnická Stříbro je dochován značně mezerovitě (což je ostatně typické pro tento druh škol). Přesto si lze z materiálu ve fondu obsaženém a ve srovnání se zbylými školami udělat dobrou představu o fungování tohoto specifického typu škol na našem okrese.

V. Záznam o uspořádání archivního souboru a vyhotovení pomůcky

Archivní soubor uspořádala a pomůcku sestavila Dana Bízová v říjnu 2006 ve Státním okresním archivu Tachov.

V Tachově 14. 08. 2007

Dana Bízová

Příloha č. 1 – Seznam použitých pramenů a literatury

Vladimír Bystrický-Kateřina Rubášová, Stříbro do roku 2000 aneb dějiny jednoho města, Stříbro 2000

Zdeněk Černohorský, Dějiny zemědělského školství v Československu, Praha 1980

kol., Zemědělské učňovské školství v Západočeském kraji, 1945 – 1990, Plzeň 2001

Sbírka zákonů a nařízení státu československého – ročník 1920

Sbírka zákonů a nařízení Protektorátu Čechy a Morava – ročník 1942

Sbírka zákonů republiky Československé – ročníky 1948, 1950, 1952, 1954

Úřední list Československé republiky – ročník 1954

Věstník Ministerstva školství a osvěty – ročník 1945

Věstník Ministerstva školství a osvěty – ročník 1946

Věstník Ministerstva školství, věd a umění – ročník 1948

Věstník Ministerstva školství, věd a umění – ročník 1952

Věstník Ministerstva školství a osvěty – ročník 1953

Příloha č. 2 – Seznam použitých zkratk

LŠZ – lidová škola zemědělská

MŠ – Ministerstvo školství

MŠO – Ministerstvo školství a osvěty

MZe – Ministerstvo zemědělství

OA – okresní archiv

SZTŠ – střední zemědělská technická škola

ZOŠR – základní odborná škola rolnická

Inventární seznam

Úřední knihy

1	Třídní katalog + třídní kniha I.	1949 – 1950	K 1
2	Třídní katalog + třídní kniha III.	1949 – 1950	K 2
3	Třídní katalog I. B (chovatel)	1950 – 1951	K 3
4	Třídní katalog II. A (rolník - pěstitel)	1950 – 1951	K 4
5	Třídní katalog II. B (rolník – pěstitel)	1950 – 1951	K 5
6	Třídní katalog III. A (rolník - pěstitel)	1950 – 1951	K 6
7	Třídní katalog III. B (chovatel)	1950 – 1951	K 7
8	Třídní katalog I. A (cyklus)	1951 – 1952	K 8
9	Třídní katalog (cyklus)	1951 – 1952	K 9
10	Třídní katalog I. A (jednoletá)	1951 – 1952	K 10
11	Třídní katalog I. (dvouletá – chovatel)	1951 – 1952	K 11
12	Třídní katalog I. A (pěstitel)	1951 – 1952	K 12
13	Dílčí inventář (kabinet)	[1949 - 1952]	K 13
14	Dílčí inventář (knihovna)	[1949 - 1952]	K 14
15	Dílčí inventář (knihovna)	[1949 - 1952]	K 15
16	Dílčí inventář (knihovna)	[1949 - 1952]	K 16
17	Dílčí inventář (školní zařízení)	[1949 - 1952]	K 17
18	Dílčí inventář (školní zařízení)	[1949 - 1952]	K 18

Název archivu:	Státní okresní archiv Tachov
Název archivní pomůcky (archivního souboru):	Základní odborná škola rolnická Stříbro
Značka archivního souboru:	ZOŠR Stříbro
Časový rozsah:	1949 – 1952
Počet evidenčních jednotek:	18 (18 úředních knih)
Počet inventárních jednotek:	18
Rozsah bm:	0,13
Stav ke dni:	14. 08. 2007
Archivní soubor zpracovala:	Dana Bízová
Pomůcku sestavila:	Dana Bízová
Počet stran:	10
Počet exemplářů:	6
Pomůcku schválila:	Mgr. Jan Edl